

Plan för trygghetsskapande arbete
Förskolan Gräskobben
Läsåret 2023/2024

Innehåll

1	Inledning.....	2
1.1	Planens giltighetstid.....	2
1.2	Definitioner	2
1.2.1	Aktiva åtgärder.....	2
1.2.2	Diskriminering.....	2
1.2.3	Trakasserier	2
1.2.4	Sexuella trakasserier.....	2
1.2.5	Kränkande behandling	3
1.2.6	Kränkningar	3
2	Arbetet under föregående läsår	3
3	Undersökning av risker och hinder.....	6
4	Analys av orsaker till risker och hinder.....	7
5	Åtgärder.....	7
6	Planerad uppföljning och utvärdering	10
7	Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar	10
8	Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar.....	13
9	Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda.....	14

1 Inledning

Av skollagen framgår att Haninge kommun i egenskap av huvudman för Gräskobben ansvarar för att det i skolans verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever och för att en plan mot kränkande behandling upprättas varje år.

Enligt diskrimineringslagen ansvarar Haninge kommun vidare för att ett arbete med aktiva åtgärder bedrivs i förskolornas verksamhet för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrunderna. Arbetet med de aktiva åtgärderna ska dokumenteras varje år. På Gräskobben har vi valt att upprätta ett gemensamt dokument för arbetet mot kränkande behandling och arbetet med de aktiva åtgärderna, "Gräskobbens plan för trygghetsskapande arbete".

1.1 Planens giltighetstid

Gräskobbens plan för trygghetsskapande arbete gäller från och med den 1 september 2023 till och med 31 augusti 2024.

1.2 Definitioner

1.2.1 Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom bland annat en förskola motverka diskriminering samt att på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1.2.2 Diskriminering

Diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

1.2.3 Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Exempel på trakasserier kan vara ett barn som hånar ett annat barn för att hon bär huvudduk.

1.2.4 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar

närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

1.2.5 Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering och ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna, kränker ett barns värdighet.

Kränkande behandling kan vara av olika karaktär. Fysisk kränkande behandling kan t.ex. bestå av sparkar, slag och knuffningar mot ett barn. Verbal kränkande behandling kan bestå av hot och nedsättande kommentarer riktade till ett barn. Kränkande behandling kan även ske i form av att frysa ut och ge elaka blickar till ett barn.

1.2.6 Kränkningar

Kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier av ett barn utgör kränkningar.

2 Arbetet under föregående läsår

Förebyggande åtgärder:

Vuxna är goda förebilder och strävar efter att förhålla sig till våra värden. Uppmuntrar positivt beteende hos barn och hos varandra: En del utav pedagogerna har fått fortbildning i ICDP – Vägledande samspel. Detta har resulterat i att man uppmuntrar mer goda beteenden hos både barn och kollegor. Vi tar hjälp av varandra och lyfter varandras styrkor och kompetenser.

Uppmuntrar och stärker barns medkänsla och förmåga till empati: Vi pedagogerna finns alltid nära barnen för att stötta det sociala samspelet. Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra, diskuterar hur man är en bra kompis samt sätter ord på och lyfter positiva handlingar. Vi har använt oss av kompisböckerna och annan litteratur för att stärka barnens empatiska förmågor.

Uppmärksammar kränkande beteende hos både barn och vuxna: Vi har nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling, både gällande barn till barn och vuxen till barn. Vi agerar och är observanta på situationer där konflikter uppstår. Intentionen var att gemensamt kartlägga våra miljöer inne och ute för att identifiera områden där det finns risk för att kränkande handlingar kan uppstå. Detta har gjorts till viss del men tydligare kartläggningar och trygghetsvandringar för att göra barnen delaktiga behöver göras under nästa läsår. Vi påminner varandra att inte prata över barnens huvuden.

Barnen har delats in i mindre grupper för att lättare kunna göra sin röst hörd och för att kunna lyssna på varandra. Färre barn i en grupp ger ökad trygghet och stärker språkutvecklingen: Vi ser ett stort värde i att dela upp barnen i mindre grupper. I mindre sammanhang kan barnen komma mer till tals, även de barnen som känner sig otrygga att tala i större grupp vågar uttrycka sig i ett mindre sammanhang. Vi arbetar med mindre

mötesplatser där barnen kan välja och alternera mellan de olika stationerna. Vi pedagoger blir mer närvarande i barnens görande.

Vi sprider goda exempel till varandra och barnen genom att uppmärksamma dem: Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra, alla är bra på olika saker och det lyfter vi i gruppen. Vi uppmuntrar och ger varandra positiv feedback i allt från undervisningssituationer till bemötande av vårdnadshavare. Vi sprider också goda exempel på vårt arbetssätt via Unikum och Instagram till andra förskolor i området.

De vuxna är mer närvarande i barnens lekar som ska vara gruppstärkande: Pedagogerna är med i leken men är också lyhörda då barnen vill leka själva, de finns alltid i närheten för att kunna observera vad som sker, kunna tillföra leken material eller tips på hur leken kan utvecklas om barnen kör fast. Vi använder grupplekar både på initiativ av vuxna och utifrån barnens önskemål.

Vi använder oss av relevant litteratur: Vi har litteratur från förlaget Olika som är mycket uppskattad. Kompisböckerna används i förebyggande syfte i värdegrundsarbetet. Vi använder litteratur som en ingång till diskussioner om medkänsla och empati - positivt beteende. Barnen kan känna igen sig i olika situationer och identifiera sig med olika karaktärer i litteraturen men också litteratur där barnen får möta det som är lite annorlunda och okänt för barnen/barnen.

Pedagogerna ska se över var barnen väljer att vara på gården och utifrån det fördela sig så att det blir tryggt för barnen på hela gården: Vi behöver se över vår struktur på gården så att pedagogerna fördelar sig på gården och positionerar sig där barnen är. Detta område bör ges särskilt utrymme och engagemang under läsåret. Detta har bara gjorts till viss del, vi började men sedan så föll det.

Generella problem i barngruppen löses tillsammans med barnen: Vi pratar direkt med berörda barn om konflikter uppstår, då blir det så konkret som möjligt. Barnen får berätta sin version och pedagogerna uppmuntrar barnen att lösa konflikten själv. Vi använder oss av dramatisering och litteratur, t.ex. kompisböckerna. Vi tänker på att inte skuldbelägga någon.

Hur har fjolårets plan utvärderats?

Vi har arbetat med vår SKA-mall som arbetslagen fyller i varje månad. Där finns en övergripande fråga om hur vi konkret har arbetat med planen. Efter det har varje arbetslag arbetat med planen på ett mer systematiskt sätt som en del av det systematiska kvalitetsarbetet SKA. Vi har använt oss av en mall där alla punkter i planen följs upp och utvärderas systematiskt en gång per månad.

Genom att följa upp planen systematiskt varje månad under arbetslagens reflektionstid blir alla pedagoger delaktiga i planen. Vi använder även planen mer aktivt i verksamheten.

Under detta läsår använder vi oss av uppföljningsmallen som en del av SKA-arbetet från början vilket underlättar utvärdering och analys av planen inför kommande läsår 23/24.

Barnen blir delaktiga i utvärderingen genom pedagogisk dokumentation men behöver än mer involveras i reflektioner och bli mer aktivt delaktiga. Vårdnadshavarnas synpunkter kommer fram i den årliga Skolenkäten, via Unikum, vid utvecklingssamtal och föräldramöten samt vardagliga samtal.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Uppföljning månadsvis och utvärdering visar på att planen numera används mer aktivt i verksamheten. I utvärderingen framkom det att vi gör många saker bra och på rätt sätt men även att det finns brister inom olika områden.

Vi behöver bli bättre på att involvera barnen – kring hur dem upplever vår förskola och dess miljö, framförallt utomhus. Den pedagogiska dokumentationen har använts mer på hela förskolan. Detta för att göra barnen mer delaktiga i sin vardag på förskolan. Vi har också identifierat vår utemiljö som en risk för att barn ska kunna utsättas för kränkande behandling samt våld. Detta behöver åtgärdas genom en tydlig struktur under utevistelse och tydliga roller och ansvarsområden. Vi behöver bli bättre på att lägga in i DF respons samt göra KIA-anmälningar samt hitta bra rutiner för detta.

Vårdnadshavare behöver involveras mer i vårt trygghetskapande arbete genom tydlig information om vår Trygghetsplan. Vi fortsätter fördjupa oss och följa upp plan mot diskriminering och kränkande behandling månadsvis (SKA) för att aktualisera och hålla arbetet kring att förebygga kränkningar och trakasserier levande och aktuella. Ett vikariehäfte där vikarier kan läsa om vad som gäller på förskolan behöver skapas.

Barn eller personal med allvarlig sjukdom eller om andra orsaker finns ska ha en handlingsplan, avdelningsansvarig ihop med avdelningens pedagoger ansvarar för att ta fram, den ska även finnas i krispärm på kontoret, här behöver vi bli bättre på det och att informera övriga pedagoger kring förhållningssätt och eventuella mediciner och hur de ska tas/ges. Förslagsvis på förskolans husmöte. Inga barn får hämtas av annan än vårdnadshavare om den/de inte meddelat det – muntligt, via vårt närvarosystem tempus eller via den blankett vi skapat där vårdnadshavare kan skriva vilka som alltid får hämta barnet, vid oklarheter ringer vi vårdnadshavare. Viktigt att fortsätta på samma sätt framåt.

Hur ska årets plan utvärderas?

Planen utvärderas sent på våren (maj) avdelningsvis för att sedan utvärderas för hela förskolan och sedan revideras utifrån utvärderingen. Vi behöver komma ihåg att skriva ner och motivera tankar kring utvärderingen. All personal har ett gemensamt ansvar för utvärderingen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska ligga som grund för utvärderingarna. Allt detta ska vara klart senast 31 augusti 2024.

3 Undersökning av risker och hinder

Intendenten och skyddsombuden har årliga skyddsronder där det framkommer eventuella risker för trygghet och säkerhet såsom dålig belysning på gårdarna och andra riskområden. Intendent har inte gjort en fysisk skydds rond under föregående verksamhetsår pga.

Pandemin. Skydds rond kommer att göras under detta verksamhetsår. Vid upptäckta risker görs anmälningar i KIA för att påvisa att åtgärder behöver göras.

Vi anmäler all form av kränkning i DF-respons, alla pedagoger behöver känna till hur detta görs. Eventuellt behövs det fortbildning för pedagogerna i hur systemet fungerar. Under husmöten tas anmälningar i KIA och df-respons upp och det tas gemensamma beslut om vad vi pedagoger kan göra omedelbart.

Pedagoger ska vara aktivt närvarande med barnen. Vi behöver göra en kartläggning över var pedagoger och barn befinner sig på gårdarna. Detta för att säkerställa att pedagoger befinner sig där barnen är och på så vis kunna förekomma kränkningar. Personalen måste vara medveten om de problem med utsatthet som kan uppstå då man gör gruppindelningar med nya barn.

Minst en gång per termin eller vid behov tar vi upp och diskuterar med barnen om det finns områden inne eller ute där de känner sig rädda eller otrygga. Vi behöver dock hela tiden vara observanta på var och när kränkningar kan ske och anpassa verksamheten eller material utefter det. Genom pedagogisk dokumentation vill vi belysa barnens tankar kring miljö och material samt synliggöra eventuella problemområden.

Gemensamma reflektioner i personalgruppen görs främst under avdelningsreflektionen men också i andra pedagogiska forum. Den egna organisationen ses över systematiskt på avdelningarnas utvärderingar.

Områden som berörs i undersökningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Hur barn och vårdnadshavare har involverats i undersökningen

Genom observationer och ett aktivt lyssnande ska barnens röst och mening alltid finnas med och prioriteras. Genom ett medvetet och kontinuerligt arbetssätt för att få snabbare återkoppling med våra familjer när en kränkning, incident eller konflikt uppstår, vill vi skapa en aktiv dialog kring förskolans normer och värden. Planen finns tillgänglig i varje arbetslag och på vår hemsida, där föräldrar kan ta del av den och lämna kränkingsanmälningar. Varje år får vårdnadshavare möjlighet att svara på en kommunövergripande enkät om förskolan. Enkäten rör frågor med anknytning till planen. Enkätsvaren analyseras och ligger till grund för kommande åtgärder och utvärdering av verksamheten. Vårdnadshavare och barn kommer till tals via utvecklingssamtal och föräldramöten.

Vi lägger stor vikt vid den dagliga dialogen med vårdnadshavarna. I veckobrev lyfter vi hur vi arbetar förebyggande mot kränkande behandling.

Hur personalen har involverats i undersökningen.

Pedagogerna ska själva utföra kartläggningar där de tittar på hur och i vilka områden de kan förebygga kränkande behandling.

4 Analys av orsaker till risker och hinder

Då en risk har kartlagts så finns det ett behov av att förbättra förskolans strukturer och rutiner. Enligt vår analys av orsakerna, risker samt hinder som har upptäckts ser vi att nedanstående punkter är de mest kritiska i vårt arbete med "trygghetsplanen":

Det finns en ökad risk för kränkningar mellan barn

- vid icke planerad verksamhet.
- om struktur och rutiner saknas eller är bristfälliga.
- om vi inte vet vem som ska göra vad.
- om vårt förhållningssätt gentemot barnen brister.
- om det finns brister i arbetssättet (t.ex. att dela upp barn i grupper utifrån syfte och behov).
- om bemanningen är låg.
- om vi bemöter de som är på förskolan oprofessionellt.
- om vi inte bjuder in till dialog och skapar delaktighet.
- om vi inte värnar om varandra utifrån tanken att vi är varandras arbetsmiljö.
- om miljön och arbetet inte anpassas till tid, takt och tempo.
- om miljön och arbetet inte anpassas efter barnens behov.
- om vi inte arbetar med miljö och material som främjar alla barns rätt.

5 Åtgärder

Förebyggande åtgärder

a) *Vårdnadshavarna ska känna sig trygga i att lämna sina barn på förskolan och barnen ska känna sig trygga i att vara på förskolan*

- **Rutin/struktur på gården:** Tänka att alla barn är allas barn, vi har alla samma ansvar. Detta kan i sin tur skapa en trygghet hos föräldrarna, att de kan känna sig trygga med att lämna sina barn hos all personal och inte behöva leta efter personal från deras avdelning. Viktigt att välkomna alla barn, både ute och inne. Kontakta föräldrarna omgående om någonting händer.
- **Kartläggning av gården:** Var är riskområden för att barnen utsätter varandra för kränkande behandling? Prioritera planerad uteverksamhet före fri lek. "Klädnypor" för de barn som behöver det.

- **Förhållningssätt:** Vårt förhållningssätt är viktigt, att alla barn synliggörs och får vara den de är och känna sig lika värd. Dagar kan se olika ut och vi behöver behålla lugnet även i stressiga situationer. När pedagogerna är stressade ökar risken för kränkningar av barnen. Värna om ett lugnare tempo, för allas skull. Barnen ska få lära sig förhandla och komma överens. Vi ska bemöta alla barn utifrån den de är – med hänsyn till deras olika personligheter så de får möjlighet utveckla sin sociala kompetens. Alla barn ska få samma möjlighet till utveckling och utforskande oavsett ålder, kön och funktionsskillnader.

Nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling.

Vi ska direkt uppmärksamma kränkande beteende hos både barn och vuxna. Genom planerad verksamhet, god struktur, bra rutiner och närvarande pedagoger förebygger vi kränkande behandling och trakasserier bland barnen. Vi är nära barnen för att uppmärksamma kränkande behandling, vi agerar och är observanta på situationer där konflikter uppstår. Barnen lämnas aldrig ensamma.

- Vid kränkningar vänder barn och vårdnadshavare sig i första hand till sina pedagoger på avdelningen/förskolan. Vårdnadshavare kan även vända sig till biträdande rektor, intendent, rektor.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn:

1. Varje form av konflikt som uppmärksammas av en vuxen bearbetas direkt.
2. Vid misstanke om kränkning överlämnas misstanken till personal i den verksamhet barnet tillhör.
3. Personalen i teamet tillsammans med den som bevittnat situationen utreder genast; skriver en anmälan i DF respons a) skaffar sig information om vad som hänt b) pratar med flera vuxna c) prata med det utsatta barnet/barnen d) tar kontakt med utövaren/utövarna.
4. Kontakt med vårdnadshavare till både den/de utsatte/a och förövaren/- na görs samma dag. Information ges om att arbetet redan är igång och att det följer förskolans handlingsplan (DF-respons).
5. Utifrån bedömning och sammanfattningen av händelsen sker;
 - a) Berörda parter (barn, vårdnadshavare, personal, biträdande rektor) kallas till ett möte där skriftlig dokumentation sker.
 - b) Rutiner i verksamheten ses över, synliggörs och/eller ändras för att liknande händelser inte skall kunna inträffa.
 - c) Handlingsplan skrivs för den enskilda individen. När handlingsplanen skrivs görs det av ansvarig personal tillsammans med barnet och hans/hennes vårdnadshavare (om den sistnämnde inte kan/vill närvara skriver personalen och barnet). Både för den/de som utfört kränkningen samt för den/de utsatta. Uppföljning bokas inom 3-5 dagar.
 - d) Eventuell anmälan till annan myndighet till exempel polis, socialtjänsten, arbetsmiljöverket. Den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkt för den bedömning av och utredning kring vad som hänt. Viktigt att klargöra att det aldrig finns någon rätt att kränka en annan människa, att alla människor har samma värde. Det finns aldrig en förmildrande omständighet att kränka.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn DF respons:

1. Varje form av konflikt som uppmärksammas av en vuxen bearbetas direkt.
2. Vid misstanke om kränkning överlämnas misstanken till personal i den verksamhet barnet tillhör.
3. Ansvarig personal utreder genast; a) skaffar sig information om vad som hänt b) pratar med flera vuxna c) pratar med det utsatta barnet/barnen d) tar kontakt med utövaren/utövarna.
4. Ansvarig personal vänder sig direkt till biträdande rektor /rektor och informerar om händelsen. Biträdande rektor /rektor avgör här vilka insatser som skall vidtas och vilka resurser som skall tillsättas. Samtalen ska ske med en och en och det är viktigt att poängtera att detta är ett SAMTAL.
5. Kontakt med vårdnadshavare till både den/de utsatte/a och förövaren/- na görs samma dag. Information ges om att arbetet redan är igång och att det följer förskolans handlingsplan.
6. Utifrån bedömning och sammanfattningen av händelsen sker;
 - a) Berörda parter (barn, vårdnadshavare, personal, biträdande rektor /rektor) kallas till ett möte där skriftlig dokumentation sker.
 - b) Rutiner i verksamheten ses över, synliggörs och/eller ändras för att liknande händelser inte skall kunna inträffa.
 - c) Handlingsplan skrivs för den enskilda individen. När handlingsplanen skrivs görs det av ansvarig personal tillsammans med barnet och hans vårdnadshavare (om den sisträmde inte kan/vill närvara skriver personalen och barnet). Både för den/de som utfört kränkningen samt för den/de utsatta. Uppföljning bokas inom 3–5 dagar.
 - d) Eventuellt anmälan till annan myndighet till exempel polis, socialtjänsten, arbetsmiljöverket. De enskildes upplevelser av det inträffade är utgångspunkt för den bedömning av och utredning kring vad som hänt. Viktigt att klargöra att det aldrig finns någon rätt att kränka en annan människa, att alla människor har samma värde. Det finns aldrig en förmildrande omständighet att kränka.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal DF respons:

Handlingsplan för konflikt/kränkande behandling mellan vuxen och barn:

Om det är en vuxen som utsätter barn för kränkning, tar den som uppmärksammat detta omedelbar kontakt med biträdande rektor eller rektor.

- a) Rektor informerar den vuxne.
- b) Biträdande rektor /rektor meddelar vårdnadshavarna.
- c) Berörda parter (barn, vårdnadshavare, personal, biträdande rektor/rektor) kallas till ett möte där skriftlig dokumentation sker.
- d) En handlingsplan skrivs med uppföljning inom 3–5 dagar.
- e) Beroende på kränkningens art kan eventuell anmälan till annan myndighet till exempel polis bli aktuell.

Handlingsplan för konflikt/kränkande behandling mellan barn och vuxen:

Om det är ett barn som utsätter en vuxen för kränkning, tar den som uppmärksammat detta eller den vuxne själv omedelbar kontakt med biträdande rektor/rektorer.

- a) Rektorn meddelar vårdnadshavarna.
- b) Berörda parter (barn, vårdnadshavare, personal, rektor) kallas till ett möte där skriftlig dokumentation sker.
- c) En handlingsplan skrivs med uppföljning inom 3–5 dagar.
- d) Rektor ansvarar även för att en stödplan för den vuxne upprättas.
- e) Beroende på kränkningens art kan eventuellt anmälan till annan myndighet till exempel polis, socialtjänst arbetsmiljöverket bli aktuell.

Rutiner för uppföljning:

Görs inom 3–5 dagar och även en månad efter händelsen. Ärendet avskrivs inte förrän den utsatte känner sig trygg och kränkningen helt upphört.

Rutiner för dokumentation:

Arkivering. Finns i områdets kassaskåp, samt en kopia till dem som deltagit i mötet. När det gäller handlingsplan skall kopia lämnas till det enskilda barnets vårdnadshavare.

Ansvarsförhållande:

Rektor ansvarar för:

- a) Vilka insatser som skall vidtas och vilka resurser som ska tillsättas.
- b) Att informera/meddela personal och vårdnadshavare.
- c) Att tillsammans med personal och vårdnadshavare skriva handlingsplan.

Personal ansvarar för:

- a) Att utreda vad som hänt, prata med det/de utsatta barnet/barnen och flera vuxna samt ta kontakt med utövaren/utövarna.
- b) Att vid uppmärksammande av en kränkning omedelbart ta kontakt med rektor.
- c) Att tillsammans med rektor och vårdnadshavare skriva handlingsplan.

6 Planerad uppföljning och utvärdering

Förskolans plan för trygghetsskapande arbete ska vara en stående punkt på läsårets APT. Den ska även ingå i avdelningarnas utvärderingar som sker systematiskt under året och på så vis ingå i verksamheten. På studiedagarna i maj gör vi utifrån detta en utvärdering. Vårdnadshavarnas synpunkter på förskolans trygghetsskapande arbete kommer att fångas upp i den årliga skolplansenkäten samt vid utvecklingssamtalen.

7 Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar

För utbildningsförvaltningen samtliga verksamheter finns gemensamma rutiner för att motverka kränkningar och även hantera uppgifter om kränkningar. Dessa finns

tillgängliga för förskolans personal i teamsgruppen *Juridik och verksamhetsstöd* i mappen *Kränkande behandling, diskriminering och trygghetskapande arbete*.

Utöver dessa rutiner har förskolan följande rutiner för att förhindra kränkningar. Rektorn besöker förskolan kontinuerligt och minst en gång per månad bland annat för att säkerställa verksamhetens miljöer ur ett barnperspektiv. Rektorn ansvarar för att ICDP-utbildning pågår kontinuerligt i verksamheten och för att utbildningsfilmen om kränkningar visas för förskolans personal två gånger per år samt skyndsamt för nyanställda. Utbildningsfilmen finns tillgänglig i teamsgruppen *Juridik och verksamhetsstöd* i mappen *Kränkande behandling, diskriminering och trygghetskapande arbete*.

Främjande insatser mot kränkande behandling och trakasserier

Alla vuxna ska ha ett medvetet gott förhållningssätt till barn, vårdnadshavare samt till varandra. Detta förhållningssätt ska bygga på de värden vi tillsammans beslutat. Områdets värdeord samt planen ska levas och konkretiseras i den dagliga verksamheten tillsammans med barnen.

All personal ska ha ett välkomnande bemötande och förhållningssätt på förskolan, vi hälsar på varandra när vi ses, önskar varandra välkomna, barn, pedagoger och vårdnadshavare. Vi försöker att tilltala alla med namn. Vi behöver bli bättre på att ta kontakt med familjer vid längre frånvaro än en vecka, för att visa att vi bryr oss.

All personal ska skaffa sig kunskap kring de processer som ingår i begreppen trakasserier och kränkande behandling. Det är särskilt viktigt att personalen är observant och beredd att ingripa vid behov. För att barnen ska känna sig trygga så ska pedagogerna fördela sig på gården. Pedagogerna ska vara aktiva med barnen, både utomhus och inomhus. Pedagogerna ska vara extra observanta på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet (ex doktorslek). Det är extra viktigt att lyssna på vad barnen vill.

Personalen behöver tillsammans gå igenom vad dessa begrepp står för och hur de kan ge sig uttryck i vår verksamhet. Vi behöver göra en ny kartläggning på gården, förtydliga strukturer och stationer och synliggöra dessa, t.ex. genom en magnetavla med ansvarsområden. Vi påminner varandra om att vara närvarande pedagoger. Finns pedagoger nära och engagerade i barnens göranden kan vi reagera direkt om någon lek/aktivitet inte präglas av frivillighet.

Vi ska aktivt arbeta med vårt (pedagogernas) förhållningssätt till barnen – att förstärka positiva beteenden och motverka negativa bland annat genom att **inte** använda meningar med **inte** eller som är hotande eller straffande. Vi vill jobba med barngruppen på olika sätt – dela gruppen i mindre grupper eller arbeta i helgrupp utifrån syfte och behov. Genom att göra olika skapar vi förutsättningar för alla, att i olika gruppkonstellationer få träna sig i förhandling att få delta, ”våga” synas och höras. Vi bygger organisationen på att vi alla hjälps åt, ser till hela förskolan och även till hela Jordbro förskolors bästa. Vi fördelar

personal och barn utifrån arbetslagens, förskolors samt områdets behov. Vi ser en styrka i att samarbeta, både inne/ute under förmiddagen/eftermiddagen. Vi anpassar vårt schema för att säkerställa att det finns som mest personal när det finns flest barn och utifrån verksamhetens behov.

För att undvika stress som kan leda till att personalens kroppsspråk och röst kan uppfattas som hård, skrämmande och därmed kränkande, är det viktigt att undvika dessa situationer och arbeta förebyggande. Till exempel att gå in några barn i taget för att på- och avklädningssituationen ska bli lugn, gå till och från matsalen några i taget. Det är viktigt att personalen aldrig använder straffande eller hotande meningar utan vi försöker förstärka positiva beteenden och resonerar med barnen. Viktigt att vi också påminner och säger till varandra.

Främjande av likabehandling oavsett kön eller könstillhörighet

Miljö och arbete anpassas för barngruppen. Alla barn med särskilda rättigheter har rätt till en individuell plan, ansökning av extra medel görs av arbetslagen, i samråd med biträdande rektor och vårdnadshavare. Vi har ett barnhälsosteam (BHT) som träffas en gång per månad med uppdrag att se till att rätt stöd och förutsättningar skapas på ett likvärdigt sätt oavsett vilken förskola barnet går på. Alla samtal och kontakter med föräldrar eller stödinsatser angående barn med behov särskilda rättigheter görs i samråd med biträdande rektor. Vi samarbetar med olika resursenheter på kommunen så som specialpedagog/ förskolepsykologer samt även externa resurser så som resurscentrum, barnpsykiatri (Prima, BUP), BVC, Autismcenter eller liknande, men detta ska alltid gå via biträdande rektor eller rektor.

Främjande av likabehandling oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Vi ska reflektera över på vilket sätt samhället förmedlar normer kring etnisk tillhörighet och fördomar om etniska grupper och granska vårt eget arbete utifrån ett normkritiskt och interkulturellt pedagogiskt perspektiv. Barnen ska känna stolthet över sig själva och sin etniska tillhörighet. Vi ska skapa förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om olika etniska grupper. Vi ska uppmärksamma flerspråkighet på ett positivt sätt. Vi ska arbeta aktivt för att utveckla barnens förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar.

Alla familjer ska känna sig välkomna, det är ALLA pedagogers skyldighet att se till att detta sker. Vi använder tolkhjälp när det behövs, i första hand de språkresurser vi har genom pedagoger på förskolan och i Jordbro förskole område, i andra hand tolkförmedlingar. Detta för att alla familjer ska få information som de förstår, kunna ställa frågor och känna delaktighet. Vi gör en språkkartläggning vid inskolning/utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavarna för att få fatt i vilka språk barnen talar hemma.

Vi använder pedagogisk dokumentation för att skapa kommunikation och synliggöra barnet. Vi har pedagoger med olika bakgrund och språk vilket skapar trygghet för familjerna. Vi ordnar årligen en kulturfest där vi synliggör och uppmärksammar våra olika kulturer tillsammans med våra familjer.

Vi erbjuder en mängd olika böcker på olika språk för att lyfta flerspråkighet och skapa en bokkultur.

Främjande av likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Vi ska tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt i verksamheten. Vi ska reflektera över på vilket sätt samhället förmedlar normer och fördomar kring kön och funktionsnedsättningar och granska vårt eget arbete utifrån ett normkritiskt perspektiv (till exempel det finns inga flick- och pojkleksaker utan alla saker är för alla) ihop med en interkulturell pedagogik. Barnen ska känna stolthet över sig själva oavsett kön och/eller funktionsnedsättning. Vi ska ge barnen lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme. Vi ska skapa förutsättningar för att barnen ska kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa (köns)roller.

Vi arbetar aktivt med material som inte är köns kodat. Vi har ett samarbete med vårt återbrukscenar i kommunen, Kremima, återbruksmaterial är könsneutralt. Vi har även en inköpsgrupp som ser över vilket material som köps in, utifrån likvärdighet, kön, funktionsnedsättning och hållbarhetsperspektiv. Vi ser barnen som individer och inte utifrån kön eller funktionsnedsättning. Vi ska använda litteratur som belyser könen på olika sätt och ur olika perspektiv till exempel prinsessböckerna, Zlatan, Gittan och genom det skapa förutsättningar att reflektera över och diskutera olikheter, där olikheterna lyfts fram som berikande. Vi behöver synliggöra barn med särskilda rättigheter och informera alla om hur vi bemöter och agerar för att stötta och hjälpa. Dessa barn behöver ha en handlingsplan som ska finnas i krisparmen och alla ska läsa och signera. Alla har ansvar för att synliggöra och agera kring dessa barn.

Främjande av likabehandling oavsett sexuell läggning

Vi ska skapa förutsättningar för att barnen ska utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om sexuell läggning. Vi ska välkomna och bemöta alla former av familjekonstellationer. Vi ska synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer i verksamheten utifrån ett normkritiskt perspektiv.

Att i samtal med barnen vara uppmärksam på hur vi pratar, att inte förmedla stereotypa roller utifrån normkritiskt perspektiv, kärlek är mellan olika individer.

Vi tar bort begreppen mamma och pappa för att ersätta detta med vårdnadshavare där det är en bättre formulering.

8 Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar

En förskollärare, barnskötare eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Anmälningsskyldigheten gäller för all personal, även vikarier och personal som inte arbetar i barngrupp. Anmälningsskyldigheten gäller oavsett om det är ett annat barn eller en personal som antas ha utsatt barnet. Anmälan ska göras skyndsamt vilket innebär att det helst ska göras samma dag eller dagen efter. Anmälan görs i verksamhetssystemet DF Respons. Om anmälan avser rektorn ska man i stället kontakta verksamhetschef för förskola, Åsa Harge.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rektorn är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna kränkningar och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling och trakasserier i framtiden. Utredningar genomförs av rektorn. Rektorn kan inte delegera ansvaret för utredningarna till annan.

Rektorn ansvarar för och genomför omgående åtgärder för att komma till rätta med brister som har framkommit i utredningen. Arbetsrättsliga åtgärder genomförs i samråd med verksamhetschef för förskola. Rektorn följer upp inom en vecka från att en åtgärd har verkställts, att åtgärden efterlevs och har önskad effekt. Rektorn informerar verksamhetschefen för förskola om framkomna brister och vilka åtgärder som vidtas.

Ett kränkingsärende inklusive utredningen, identifierade och vidtagna åtgärder samt uppföljning dokumenteras i DF respons.

9 Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda

Förankring av planen

Aktivt arbeta med och utvärdera utvalda områden månadsvis som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Alla ska känna till planen och veta vad och hur vi arbetar mot kränkningar och aktivt arbeta för likabehandling.

Barnens delaktighet

Genom pedagogisk dokumentation som bygger på att pedagoger lyssnar på barnen blir barnen delaktiga. I samtal med barnen ta upp om det är någonstans på förskolan där barnen inte vill vara och i så fall varför. Observera om det finns platser där barnen verkar otrygga. För att barnen ska uppleva att de är delaktiga och att de har inflytande arbetar vi med följande mål i sikte:

Barnen ska förstå att de själva är värdefulla och att de har rättigheter; till exempel att de har rätt att påverka sådant som berör dem. De ska förstå att även andra människor är värdefulla och att alla har samma rättigheter. Vi vill att barnen ska förstå att det är viktigt att vi alla fungerar bra tillsammans och att vi därför har ett gemensamt ansvar för såväl vårt eget som andras välbefinnande och att vi har ansvar för saker och ting runt omkring oss.

Vi låter barnen reflektera tillsammans kring känslor, samspel, konflikter och konfliktlösning och vi lyfter fram de goda exempel på konfliktlösning som vi ser bland barnen. De får öva på att ge varandra talutrymme och att lyssna på varandra. De får även öva på att rösta kring aktuella frågor samt göra val och reflektera kring konsekvenserna av dessa. Vi tar hänsyn till barnens åsikter, barnen får utrymme för sina egna tankar, och när deras önskemål inte kan tillgodoses förklarar vi varför. De får också hjälpas åt att utföra uppgifter på en nivå som är passande och lösa praktiska problem för att de ska få känna att de har de vuxnas förtroende

och att de kan klara saker. Vi uppmuntrar barnen att be varandra om hjälp med sådant de inte kan och att dela med sig av sina kunskaper till kamraterna. Inför utvecklingssamtalen får de äldre barnen vara med och bestämma vilka dokumentationer som ska visas och sedan under samtalen berätta om dessa för sina vårdnadshavare. Barnen får även vara med och hjälpa till vid utformningen av de pedagogiska miljöerna.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Arbetslaget ansvarar för att vårdnadshavare för nya barn informeras om förskolans "Plan för trygghetsskapande arbete" under informationsmötet vid inskolningen. På höstens föräldramöte informeras övriga vårdnadshavare. Vårdnadshavare erbjuds att lämna synpunkter på planen. Förskolans "Plan för trygghetsskapande arbete" finns även att läsa på vår hemsida.

I Jordbro förskolors gemensamma förbättringsområden finns föräldrars trygghet och delaktighet som viktig del. Detta område knyter an till vårt arbete med kränkande behandling. Den dagliga kontakten är viktig, vårdnadshavare ska få information om hur dagen varit – det skapar trygghet och tillit, mitt barn är sett! Genom att bjuda in vårdnadshavare att delta i vår verksamhet till exempel familjeträffar, fixarkvällar och olika hemuppgifter vill vi skapa delaktighet.

Personalens delaktighet

Vi går igenom "trygghetsplanen" under vårt systematiska kvalitetsarbete SKA. Där följer vi upp och analyserar valda delar av planen för att i maj göra en utvärdering. All personal blir delaktig i processen.

Vi ska arbeta för att hitta likvärdigt förhållningssätt så barnen bemöts likvärdigt oavsett pedagog. "Alla barn är allas barn". Den som ser en "konflikt" hjälper till att lösa den. Den personen som är med och löser informerar barnens avdelningspedagoger och vad som hänt. Pedagogerna i varje arbetslag gör en kartläggning i miljöer inne och ute för att synliggöra var kränkningar kan ske och då kunna agera för att motverka (september, januari). Vi behöver synliggöra Barn med särskilda rättigheter och informera alla om hur vi bemöter och agerar för att stötta och hjälpa. Dessa barn behöver ha en handlingsplan som ska finnas i krisparmen och alla ska läsa och signera. Alla har ansvar för att synliggöra och agera kring dessa barn.